

**Strategisch meerjarenplan Cultuur 2017 - 2020
Verenigd Koninkrijk**

Versie 1 februari 2017

Met hun Honeysuckle Blue(s) Garden wonnen Claudy Jongstra en Stefan Jaspers een Silver Gilt medal bij de Chelsea Flower Show 2016. Foto: RHS Chelsea Flower Show

Kerngroep

- Ambassade London
- DutchCulture
- Dutch Performing Arts
- Mondriaan Fonds
- Fonds Cultuurparticipatie
- Het Nieuwe Instituut
- Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
- EYE
- Letterenfonds
- Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Inhoudsopgave

1. Context – VK als prioriteitsland.....	3
2. Doelen – wat willen we bereiken en hoe werken we.....	4
3. Inzet per sector.....	5
3.1 Beeldende kunst en Fotografie.....	5
3.2 Podiumkunsten.....	6
3.3 Creative Industrie.....	7
3.4 Cultuurparticipatie.....	7
3.5 Literatuur	8
3.6 Film.....	8
3.7 Gedeeld Cultureel Erfgoed	8
4. Monitoring en evaluatie.....	9
5. Mensen en middelen.....	9

1. Context – VK als prioriteitsland

Brexit

Het Brexit referendum zal een grote verandering teweeg brengen in de verhoudingen van het Verenigd Koninkrijk (VK) met de (voormalige) EU-partners. Het land zal de komende jaren door een ingrijpende transitie gaan. Dit heeft direct gevolgen voor het werk van de ambassade. Het VK is voor Nederland altijd een belangrijke, *likeminded* partner geweest op politiek, economisch, cultureel en maatschappelijk vlak. Het is voor onze internationale positie belangrijk alert en goed gecoördineerd in te spelen op de nieuwe situatie en in het zicht te blijven als belangrijke partij voor het VK.

Cultureel belang en soft power

Het belang van het VK op het wereldtoneel komt na Brexit ongetwijfeld in een ander perspectief te staan, maar voorlopig is de internationale aanwezigheid van de Britse cultuur nog altijd onovertroffen. Bovendien weten de Britten de waarde van cultuur als soft power goed te benutten. Direct na het referendum bracht de British Council het rapport *The Morning After: the future of the UK's cultural relationship with other European Nations* uit. "We believe that given the result of the United Kingdom's referendum on EU membership, the cultural connection between the UK and other European nations will remain vital, and can help to build confidence and trust in whatever political and economic settlement is finally reached"

De sterke internationale positie van de Britse cultuur is natuurlijk voor een belangrijk deel te danken aan de status van het Engels als wereldtaal. In het verlengde daarvan is er het wereldwijde bereik van de BBC, de Britse popmuziek, mode, literatuur en film. Britse universiteiten – niet alleen beperkt tot "Oxbridge" – leiden studenten uit de hele wereld op, die na hun studie wereldwijd invloedrijke posities verwerven en als bijkomend effect optreden als ambassadeur voor het VK.

De British Council vervult een actieve rol als zelfstandige buitenlandse dienst voor taal, onderwijs en cultuur, met 196 kantoren in meer dan 100 landen. Omgekeerd geldt dat vrijwel alle landen een culturele vertegenwoordiging in het VK hebben. Londen, als internationale culturele metropool, is voor alle cultuurdisciplines het podium waar de internationale top en het opkomend talent gezien wil worden. De internationale competitie is sterk.

Bilaterale relatie

Het VK en Nederland delen een lange geschiedenis van culturele uitwisseling. Al onder het koningschap van William en Mary eind 17^e eeuw woonden en werkten Nederlandse architecten, kunstenaars, tuin- en modeontwerpers en wetenschappers aan het Britse hof en daar buiten. Het Britse koningshuis, musea en particulieren hebben altijd een goede hand gehad in het aankopen van Nederlandse schilderkunst – er zijn in het VK bij wijze van spreken bijna meer Nederlandse meesters dan in eigen land. Ook nu hebben Britse culturele professionals een goed oog voor ontwikkelingen in de Nederlandse kunst en creatieve industrie. Britse curatoren, programmeurs en creatieve ondernemers reizen regelmatig naar Nederland. Omgekeerd wonen en werken talloze Nederlandse kunstenaars en creatieve ondernemers in Londen en ander steden. Ook zijn er veel Nederlandse studenten en docenten aan kunstopleidingen in het VK.

Algemeen beeld van kunst en cultuur in het VK

- **Topkunst:**
Londen is een van de belangrijkste mondiale centra van kunst en cultuur. Voor Nederlandse kunstenaars die zich willen verhouden tot de internationale top is zichtbaarheid op de Londense podia een must.
- **Musea en erfgoed:**
Londen heeft prachtige, goed bezochte musea; de toegang is bovendien gratis. Ook in de vernieuwing van museumpresentatie en educatie loopt Londen/het VK voorop. Het erfgoed beheer staat in het hele land op zeer hoog niveau. Er is intensieve samenwerking tussen Britse en Nederlandse musea.
- **Centrum van populaire cultuur:**
Naast de traditionele kunsten is Londen al sinds de sixties het centrum voor vernieuwing en populaire cultuur: popmuziek, film, fashion, beeldend, design, nieuwe media. Centrum van de muziek- en nieuwe media industrie. Het onderscheid wat in Nederland nog steeds weleens gemaakt wordt tussen hoge en populaire cultuur is in het VK al sinds jaar en dag niet relevant. De openingsceremonie van de Olympische Spelen in 2012 was een grote ode aan de Britse popcultuur, Harry Potter, James Bond en alles waar Britten trots op zijn.
- **Kunsthandel:**
Londen is het middelpunt van de kunsthandel, van avant-garde tot de grote namen. Belangrijke aanjager is de aanwezigheid in Londen van superrijken uit Azië, het Midden-Oosten en Rusland. De galeries bevinden

zich in de artistieke 'edgy' wijken van Oost-Londen en in het klassieke Mayfair, dichtbij kopers en veilinghuizen.

- Kansen rest VK:
Naast Londen heeft het VK nog talloze steden met een zeer dynamisch kunst en uitgaansklimaat. Veel oude industriesteden zijn opgeknapt en bieden plaats aan podia, studio's en gerenommeerde kunstopleidingen. Er zijn festivals van hoge kwaliteit in het hele land.
- Financieringsmix, cultureel ondernemerschap:
In het VK is de cultuursector beduidend minder financieel afhankelijk van de overheid dan in Nederland. NL instellingen en kunstenaars kunnen veel leren op het gebied van mecenaat, crowdfunding, vrienden, vrijwilligers en verbinding met de omgeving (stad, scholen, bedrijven)
- Diversiteit:
Londen en een aantal andere steden hebben net als Nederlandse grote steden een multiculturele bevolking. Culturele diversiteit in de kunsten is echter zichtbaarder dan in Nederland. Zowel op de podia en media als in het publiek.
- Leren en uitwisselen:
Het VK is een goede partner voor professionele uitwisseling met de Nederlandse beleidsmakers en cultuursector. Zoals inzet van cultuur bij stedelijke herontwikkeling, erfgoedbeheer, cultuureducatie, fondswerving, mecenaat, etc.

2. Doelen – wat willen we bereiken en hoe werken we

Het VK is een van de acht prioriteitslanden voor het Nederlandse internationaal cultuurbeleid. Hoofdoelstelling uit de Kamerbrief van 2017 is: *“Een sterke cultuursector die in kwaliteit groeit door internationale uitwisseling en duurzame samenwerking die in het buitenland wordt gezien en gewaardeerd”*

Operationele doelstellingen voor NL-VK

- Marktverruiming - Nederlandse topinstellingen en talent worden uitgenodigd door prominente Britse podia, festivals, beurzen en tentoonstellingen.
- Imago - culturele samenwerking draagt bij aan een positief imago van Nederland als innovatief en creatief land. Er is een sterke, herkenbare aanwezigheid van Nederlandse kunst en creatieve industrie in het VK.
- Kennisdeling - Britse creatieve en culturele professionals zien Nederland als natuurlijke partner voor uitwisseling van kennis en *best practice*.
- Duurzaamheid – netwerken opbouwen en onderhouden met het oog op duurzame samenwerking en relaties – met Brexit als gegeven.

Werkwijze

- Vraaggericht – De ambassade onderhoudt goede relaties met podia, musea, festivals en beurzen en is in een vroeg stadium betrokken bij programmering van NL talent en vernieuwend aanbod. We helpen actief aan het identificeren en benutten van kansen voor nieuwe makers en creatieve ondernemers met een internationale strategie.
- Werkbezoeken – Er is zoals gezegd veel te leren van het VK; we helpen met het organiseren van werkbezoeken en uitwisseling (workshops, seminars).
- Perspresentaties en netwerkbijeenkomsten - De ambassade biedt ruimte en ondersteuning voor presentaties aan de Britse pers over tentoonstellingen van Nederlandse musea, festivals en internationale kunstbeurzen. De residentie en ambassade worden ook gebruikt voor netwerkbijeenkomsten voor kennis uitwisseling met Britse professionals, en voor diverse sponsors, de creatieve industrie en bezoekende Nederlandse culturele organisaties.
- Subsidies – in afstemming met de Nederlandse fondsen verstrekt de ambassade bescheiden subsidies aan Britse partijen die Nederlandse kunst programmeren.
- Publiciteit en zichtbaarheid – aankondigingen en recensies in Britse media van culturele evenementen met een Nederlands element worden gepubliceerd op de ambassade Facebook pagina (bijna 9.000 fans) en twitter (ruim 6.000 volgers). De door de ambassade ondersteunde evenementen krijgen het rijkslogo op flyers, programma's of posters gedrukt.

Keuzes

- Disciplines waar Nederland al sterk vertegenwoordigd is in het VK: beeldende kunsten en fotografie, podiumkunsten, creatieve industrie – architectuur en design

- Kansrijk: toegang tot de Engelstalige markt voor Nederlandse literatuur en film
- Kennisuitwisseling: cultuurparticipatie en gedeeld cultureel erfgoed
- Geografisch: per discipline worden belangrijke podia, festivals en andere plekken geïdentificeerd.

3. Inzet per sector

3.1 Beeldende kunst en fotografie

In het VK is veel vraag naar Nederlandse beeldend kunstenaars en fotografen. Er zijn goede, langdurige contacten met vooraanstaande galeries (presentatie-instellingen/ presentatieplekken) in en buiten Londen. Nederlandse beeldend kunstenaars en fotografen krijgen opdrachten (*commissions*) en nominaties voor *Awards*. Britse en Nederlandse musea werken samen aan tentoonstellingen. Professionals in het VK weten het Mondriaan Fonds goed te vinden.

Voorbeelden: Vivian Sassen in *The Photographers Gallery* en *Institute for Contemporary Art*, Folkert de Jong in *Heptworth Wakefield Gallery*, Maaïke Schorel en Erik van Lieshout bij *Maureen Pailey*, Marlene Dumas in de *Tate Modern*, Fiona Tan in *Baltic Gateshead*, Nederlandse mode en fotografie in *The Barbican*.

Gezamenlijke tentoonstellingen: Mauritshuis en Royal Collection, Tate Modern en Stedelijk Museum, Rijksmuseum en National Gallery, National Gallery Scotland en Boymans van Beuningen

Beoogd resultaat: Nederlandse kunstenaars en fotografen zijn aanwezig bij relevante instellingen/organisaties/festivals en zichtbaar als Nederlands product. We willen positieve media aandacht voor Nederlandse kunst en cultuur in het VK.

Indicator: Tenminste een handvol Nederlandse commissies op internationale festivals (bijvoorbeeld *Folkstone*) en in internationale galerieën (*FACT*, *Tate*) in het VK.

Instrumenten:

Post: ondersteunen van aanvullende programmering, bijvoorbeeld door presentatie/gesprek van de kunstenaar, netwerkbijeenkomsten etc.

Mondriaan fonds: waar mogelijk ondersteunen van aanvragen uit het VK en adviseren nieuwe ontwikkelingen in de beeldende kunst.

In 2017 en 2018 een residency van 3 maanden voor een kunstenaar of bemiddelaar bij de Delfina Foundation (waarschijnlijk ook in 2019 en 2020).

Gezamenlijke meerwaarde: meer spin-off, meer verdieping in de relatie tussen beoefenaar en het VK, meer duurzame connecties, afhankelijk van het aanbod.

Tijdspad: Faciliteren van grotere exposities duurt tot 1 jaar en kleinere presentaties duren tot 6 maanden in de periode 2017 tot 2020.

Het Mondriaan Fonds heeft aangegeven dat bijdragen alleen kunnen worden toegekend op aanvraag (door een buitenlandse instelling of een betrokken kunstenaar). Alle aanvragen worden voorgelegd aan een adviescommissie die onafhankelijk over de aanvragen oordeelt. Deze commissie adviseert het bestuur van het Mondriaan Fonds over het al dan niet toekennen van een bijdrage. Het bestuur kan geen subsidie toekennen zonder positief advies van de adviescommissie.

3.2 Podiumkunsten

In het VK is grote interesse voor de gevestigde namen (Koninklijk Concertgebouw Orkest, Toneelgroep Amsterdam, Nederlands Dans Theater etc.) en een groeiend aantal kleinere gezelschappen (dans, mime, theater). Programmering van klassieke muziek (orkesten en kamermuziek) en Electronic Dance Music gebeurt doorgaans zonder bemiddeling. Interessante ontwikkeling is het groeiend aantal coproducties en opdrachten (bijvoorbeeld *the Barbican* is coproducent voor Toneelgroep Amsterdam; *London Sinfonietta* is opdrachtgever voor composities van Michel van de Aa).

Beoogd resultaat podiumkunsten breed: Nederlandse podiumkunstenaars (zowel gevestigd als opkomend) aanwezig op relevante podia en zichtbaar als Nederlands. Positieve aandacht in de media.

Jazz

Meerjarig programma voor de jazz (2016-2018) in samenwerking met Jazz Promotion Network. Start juni 2016: Britse programmeurs uitgenodigen voor verschillende jazzevenementen in Nederland, waaronder de Oktober

Meeting, een coproductie met het Bimhuis; vervolgens afspraken maken over tournees, boekingen, etc. Dit programma kent zijn eigen monitorsysteem.

Instrumenten: We organiseren een Nederlandse focus op Jazz met Nederlandse en Britse partners, lokale (logistieke) ondersteuning door de ambassade in Londen.

Indicator: Toename jazz programmering in middelgrote steden en bredere programmering van Nederlandse dans en jeugdtheater tussen 2017 en 2020.

Tijdspad: Bovengenoemd programma loopt van 2016 tot 2018 met mogelijke uitloop.

Dans

Naast het NDT is het VK interessant voor middelgrote en kleinere gezelschappen, met name met jeugd en cultureel divers aanbod.

Instrumenten: programmeurs worden uitgenodigd voor showcase Julidans. Onderzoek naar potentie dans op Britse podia en festivals.

Indicator: Verdubbeling van optredens in 2020 ten opzichte van 2016.

Jeugd

Ook voor jeugdtheaters is het VK interessant, met het oog op diversiteit. Focus op bijvoorbeeld Imagnate. Dutch Performing Arts werkt samen met ASSITEJ NL (Internationale jeugdtheater-organisatie). Begin september: showcase jeugdtheater, rond thema diversiteit (andere podia, Mozaiek, Bijlmerparkthater), inclusief bezoekers uit het VK.

Instrumenten: Vanuit fonds organiseren van bezoekersprogramma's en showcases, vanuit post advies ten aanzien van deze plus lokale ondersteuning.

Indicator: Verdubbeling van optredens in 2020 ten opzichte van 2016.

Popmuziek

Popmuziek uit Nederland begint steeds meer voet aan de grond te krijgen in het VK. De in 2008 gestarte samenwerking met BUMA betekent dat er nu stelselmatig Nederlands talent wordt gepresenteerd tijdens de International Live Music Managers Conference (ILMMC) in Londen en het Great Escape Festival in Brighton. Vanaf 1 januari 2017 is de internationale promotie van de Nederlandse popmuziek in handen van de Popcoalitie, met strikte eisen voor monitoring en evaluatie vanuit het FPK. Stap richting "zelfvoorzienend" zichtbaar maken.

Instrumenten: de post en Buma Cultuur/Popcoalitie geven vervolg aan ILMMC Dutch Impact en de Great Escape.

Tijdspad: In 2018 is Nederland focusland op de Great Escape.

Indicator: internationale agent en contracten voor bands die in afgelopen 5 jaar zijn gepresenteerd.

Succesvolle netwerk events op festivals, media aandacht, Britse agenten voor bands en uiteraard boekingen.

3.3 Creatieve industrie

Nederlands design heeft een goed imago in het VK: het is maatschappelijk relevant en van hoog intellectueel niveau. Nederlandse designers kunnen de maatschappelijke betekenis en context van hun werk in goed Engels verwoorden.

De ontwikkelingen in de creatieve industrie in het VK en Nederland vertonen grote overeenkomsten. Populaire disciplines zijn webdesign, industrieel en product design en games. Interessant in het VK zijn strategische subsidies en leren & werken initiatieven, die het cultuurbeleid en economisch beleid verbinden. Het VK is in dat opzicht een goede leermarkt voor Nederland, als ook een afzetmarkt voor uniek Nederlands design. Een aantal gerenommeerde galeries in het VK heeft Dutch design in de collectie.

Beoogd resultaat: grotere zichtbaarheid en kennisuitwisseling en meer inzicht voor toekomstige strategieën.

Indicator: strategieën ten aanzien van het creatieve industrie beleid in het VK en in Nederland worden geformuleerd met inachtneming van bilaterale belangen.

Instrumenten: Netwerk evenementen bij grotere projecten (zichtbaarheid) en ondersteunen van verdiepingsprogramma's (interviews, presentaties, salons, etc.). Herhaling van presentaties op de London Design Biënnale, London Design Week, Clerkenwell Design Week, en commissies door het Design Museum en de Chelsea Flower Show.

Tijdspad: periode 2017 tot 2020.

3.4 Cultuurparticipatie

Het VK is een interessant land op het terrein van cultuurparticipatie. De prioriteiten van het Fonds Cultuur Participatie vallen samen met beleid en praktijk in het VK. Daarom is er veel inhoudelijke samenwerking.

Beoogd resultaat:

Nederlandse en Britse beleidsmakers en professionals wisselen ervaring en best practices uit en bouwen duurzame netwerken op.

Indicator: bij het formuleren van Brits en Nederlands beleid wordt meer gebruik gemaakt van elkaars ervaring en expertise.

Instrumenten: de post bereidt samen met een fonds werkbezoeken voor. Plus signaleren en ondersteunen, delen van contacten en netwerken. Partners in het VK zijn de Baring Foundation en de Paul Hamlyn Foundation.

Tijdspad:

Age Friendly Cultural Cities: de conferentie van 2014 krijgt een vervolg in Manchester in de periode 2017 tot 2020.

Muziekeducatie: het werkbezoek naar het VK krijgt een vervolg in een tegenbezoek naar Nederland.

Beleidsstukken in deze periode reflecteren Brits-Nederlandse uitwisseling.

3.5 Literatuur

Nederlandse literatuur wordt steeds meer in Engels vertaald. Het Letterenfonds heeft hier een belangrijke rol in. Een nieuwe speler op de markt is World Editions; een Nederlandse uitgever met als doelstelling Nederlandse en andere Europese literatuur te vertalen voor de Engelstalige markt. Het Letterenfonds is van plan de resultaten van World Editions te evalueren.

Beoogd resultaat:

Meer Nederlandse literatuur in vertaling, meer Britse lezers van Nederlandse literatuur en meer aanwezigheid van Nederlandse auteurs op relevante festivals. Positieve aandacht in de media.

Indicator: Vanaf 2017 zal de post samen met het fonds werken aan het promoten van Nederlandse auteurs op Britse festivals, en het promoten van vertalingen van Nederlandse literatuur.

Instrumenten: Delen van uitnodigingen, aanvragen, evenementen etc. Verkennen van mogelijkheden en kansen voor literatuur op de Britse markt tussen 2016-2018, op basis daarvan vervolginzet bepalen.

Faciliteren van Nederlandse deelname aan in elk geval één groter evenement per jaar tot en met 2020.

Contacten opbouwen met Britse literaire media.

Tijdspad: periode 2017 tot 2020 met in 2020 een Dutch Focus op een Brits literair festival.

3.6 Film

Tot nu toe lukt het Nederlandse producenten minder goed om te coproduceren met Britse partijen. Voor Nederland is het VK wel een interessante partner en tegelijkertijd heeft Nederland als coproducerende partner genoeg te bieden.

Beoogd resultaat:

Meer vertoning van Nederlandse films op Britse filmfestivals, meer Nederlands-Britse coproducties en aandacht in de media.

Indicator: Vanaf 2017 zal de post, in samenwerking met de Nederlandse fondsen, werken aan een vergroot imago van Nederlandse film en Nederland als film locatie land, met een verdubbeling van Nederlandse films op het BFI (*British Film Institute*) filmfestival in 2020 ten opzichte van 2016.

Instrumenten: Gezamenlijke inzet om de kansen voor coproducties te vergroten in tweetrapsraket. Directeur van het LFF (*London Film Festival*) uitnodigen voor het bezoekersprogramma.

Tijdspad: periode 2017 tot 2020.

3.7 Gedeeld Cultureel Erfgoed

Vanaf 2017 wordt het Gedeeld Cultureel Erfgoed beleid herzien. Engeland wordt een prioriteitsland voor het cultureel erfgoed. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed werkt al jaren zeer intensief samen met collega's overzee.

In 2016 is een groter opgravingsproject van het VOC scheepswrak de Rooswijk gestart. Het onderzoek Rooswijk zal gefinancierd worden door het Programma van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed voor 'beheer Nederlandse scheepswrakken buitenland' in samenwerking met *Historic England*.

Beoogd resultaat: Het Gedeeld Cultureel Erfgoed beleid zal drijven op capaciteitsopbouw en kennisuitwisseling.

Indicator: In de komende jaren zal de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed verder gaan met monitoren van opgravingen bij Nederlandse scheepswrakken en de relatie met *Historic England* intensiveren.

Instrumenten: De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed maakt in overleg met de ambassade een communicatieplan, Britse partners zijn *Historic England* en Universiteiten zoals Southampton en Bournemouth.

Mondriaan Fonds: waar mogelijk ondersteuning via de Bijdrage Internationale Samenwerkingsprojecten Erfgoedinstellingen.

Tijdspad: periode 2017 tot 2020. Resultierend in een bilateraal evenement in 2020.

4. Monitoring en evaluatie

De post heeft in 2015 een onderzoek laten uitvoeren naar de perceptie van Britse culturele professionals over Nederland in het algemeen, de Nederlandse cultuursector en het werk van de ambassade. De uitkomsten zijn gedeeld met Britse contacten, het ministerie van OCW en Buitenlandse Zaken, de Internationale Culturele Eenheid en DutchCulture.

Een dergelijk onderzoek geeft een goed beeld van de bekendheid en waardering van de Nederlandse cultuur in het VK. Dit zou in 2020 kunnen worden herhaald.

Een aantal programma's – zoals de jazzpromotie en popmuziek, heeft zijn eigen monitoring.

Voor het overige zou een onafhankelijke monitoring gewenst zijn, voor de vergelijkbaarheid bij voorkeur door eenzelfde partij voor alle posten.

5. Mensen en middelen

Ambassade London - Jannet Duijndam, Daphne Thissen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap -

Ministerie van Buitenlandse Zaken - Jolijn Eikeboom

Dutch Culture – Maxime Zeef

Dutch Performing Arts - Suzanne Moed

Mondriaan Fonds – Mayke Jongsma

Fonds Cultuurparticipatie – Jan Jaap Knol

Het Nieuwe Instituut – Jasper Renema

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie – Syb Groenveld

EYE – Marten Rabarts

Letterenfonds – Agnes Voigt

Rijksdienst Cultureel Erfgoed – Martijn Manders

Personeel op de ambassade in Londen:

- uitgezonden hoofd Pers, Publieksdiplomatie en Cultuur
- lokale culturele attaché
- office manager – o.a. administratie cultuurbudget en subsidiebeschikkingen